זה היה העולם הזה שלפני

לפני 25 שנה

גיליון „העולם הזה", שיצא לאור לפני 25 שנים בדיוק, הקדיש כתבה מצולמת לכינום־היסוד של „חוני־הרעים", שהיה נכדו של „העולם הזה" להקים אירגון־נוער לא־מיפלגתי, שיטפח את רוח־ההתנדבות. במדור „קורא יקר" כתב עורך השבועון, אורי אבנרי, על המאבק נגד הכפייה הדתית, כפי שזו התנהלה לפני 25 שנים: „איני מעוניין במלחמת־דת, ואיני רואה בה טעם רב... אינני מתנגד גם שאנשים דתיים יצביעו בעד מיפלגות דתיות, כפי שאינני מתנגד שציפחונים יקימו מיפלגה צימחונית, או נודיסטים מיפלגת־עירום... אנו צמאים לכל כשורה חדשה של מיסר ושל אהבה. אם יש כשורה בפיכסו, השמיעו אותה — ליבנו פתוח ונפשנו רעבה. אולם מינהגים פגניים חסרי־תוכן לא יצודו את לבנו — אף כשהם בני 2000 שנה, ושמרו על ההדדות בגולה. אין זאת גולה חדשה. כאן אנו בביתנו. וכל כפייה, סיפה שתיצור כפייה נגדית...". בנושא זה ערך עורך־הדין ד"ר רוברט גידעון „חקירה מייוחדת" שהוגשה לקוראי „העולם הזה" בכותרת: „על מה שלטים הרבנים".

השבוע לפני 25 שנים סיקרה מערכת „העולם הזה" באהדה גלוייה, שהיתה יוצאת־דופן, את המהפכה המצרית, בראשותו של הגנראל מוחמד נגיב וכת־הקצינים, שעימה נמנו, בין השאר, נשיאי מצריים, גמאל עבד־אל־נאצר ואנוואר אל־סאדאת. הכתבה הופיעה תחת הכותרת „משיח על טנק כבד". דברים על מאורע היסטורי זה, שנכתבו בידי אורי אבנרי, נראים כיום כדברי־נבואה. הם חזו מראש התפתחות של 25 שנים (ראה להלן.)

כתבת תחקיר נוספת בכותרת „הקוויקרים באים לארץ", הביאה את תולדות בני הכת הקוויקרית, שהשבוע לפני 25 שנים קיימו מחנה־עבודה יהודי־ערבי בהשתתפות של מישלחות קוויקריות מכל רחבי תבל. במדור „פפורט" הובא סיקור מלא של הישגי האולימפיאדה ה־15 בהלסינקי.

בשער הגיליון: הספורטאים תמר מי־טל ואריה ביהן, נציגי ישראל לאולימפיאדה ה־15 בהלסינקי.

„העולם הזה" 770
תאריך: 31.7.52

„העולם הזה" הוא הגורם היחיד בישראל המקדם בברכה את המהפכה המצרית ✱ משה סנה מונחל את יצחק בן־אהרון במפ"ם ✱ תזמורת השוטרים של מוסינזון חוגגת תפיסת גנבים

העם

כדורי צה"ל עזרו

כשעלו הרובאים של חיל־הרגלים בחש־כת־לילה על מישלטי חוליקאת *, לא כב־שו רק אותם בלבד, אלא הבקיעו בכידו־ניהם פרץ בחומת המישטר, השולט במצ־ריים — ובשאר ארצות־ערב — מזה דורות.

כמה חודשים לפני כן נחת גייס־המיש־לוח המצרי בחופי עזה, כשביטחון עצמי רב מפעם בליבו. ביטחון שהמריץ את מפ־שלתו אף להוציא בולים מייוחדים לזכר המאורע (ראה תמונה). ביטחון זה לא היה בלתי־מוצדק: הצבא המצרי היה צבא טוב, בעל סגל־קצינים מוכשר, צבא ש־הצטיין בקרבות הגנה (כיס פלוג'ה). אם כי נכשל לחלוטין בקרבות־התקפה (מישלט עיבדיס).

אולם שום צבא מודרני אינו יכול לפ־עול כשניצבת מאחוריו חברה נחשלת, שבה מדכא ומנצל מיעוט קטן את עובד־האדמה, ושבה מנהלים כמה נסיכים ובא־שאים תכסים בלתי־פוסקים איש נגד רעהו על חשבון האומה. את זאת למד הצבא המצרי בלילה של חוליקאת.

הוא לא שכח את הלקח.

החיילים זכרו לקח. כשחזרו הקצי־נים של חיל־המשלוח המצרי למולדתם, זכרו את הלקח. בליבם החלה המהפכה הגדולה של המרחב. מהפכה שמטרותיה נקבעו על־ידי ההיגיון ההיסטורי: שיח־רור המרחב מעול זרים, ליכודו בבריתי שוב אין לה מעצור. היא לא הבינה שאם לא תכרות ברית עם מהפכה זו, תקום המהפכה נגדה לבלעה.

שני גבולות. השבוע צעדה המהפכה הערבית את צעדה הגדול ביותר מזה דו־רות. לא היה זה מיקרה שראש מהפכה זו היה דווקא גנרל שהצטיין בחזית ה־ארצישראלית, אדם שנפצע שלוש פעמים מכדורי־הם של חיילי צה"ל.

בשתי מדינות־ערב, על הגבול הצפוני ועל הגבול הדרומי של ישראל, שולטים עתה גנרלים מהפכניים, כשפניהם מופנים נגד ישראל. ישראל לא ניסתה לשחות עם הזרם המתפכני במרחב ולהשתלט עליו. עתה פועל הזרם נגדה.

בול־זיכרון לפלישת המיצרית
לא לצבא, הכישלון

עמים ושבירת המישטר הפיאודלי בו.

היה זה רגע גדול לישראל. כשבאו אבות היישוב החדש לארץ, הם הכריזו השכם והערב שהציונות תחולל מהפיכה בין שכניה, תיצור מישטר מתקדם ויחסי־שלום במזרח־התיכון כולו. אילו היתה המדינה החדשה הופכת בסיס ממשי לרע־יונות אלה במרחב, היתה יכולה לשמש גורם יחידי בין הרי פאקיסטן עד חופי מארוקו, המקשר את הרעיון של גירוש כל הזרים עם הרעיון של קידמה סוציא־לית.

אולם המדינה פנתה עורף למרחב, למח־רת יום שבירת־הנשק. היא לא הבינה שחייליה שלה פתחו במהפכה ערבית, ש־

מפלגות

פצצה קטנה

לפני כמה חודשים נמסר למשה סנה, כי בלב ראשי חטיבת לאחדות העבודה במפ"ם מכרסמת התיקווה ליצור חזית מאחדת של הקיבוץ־המאוחד והקיבוץ־הארצי נגדו. אולם סנה רק חייך לעצמו. נגד הפצצה של יצחק טבנקין וישראל גלילי היתה לו פצצה קטנה משלו. השבוע התפוצצה הפצצה, והשמיעה בום גדול.

קרא יצחק בן־אהרון, איש קיבוץ גב־עת־חיים, באסיפה סגורה של לאחדות־העבודה: סיעתו של סנה הקימה בקרב הקיבוץ־המאוחד מחתרת נגד רוב הקיבוץ התומך במיעוט במיפלגה.

יודעי־דבר ידעו זאת עוד מקודם. כי־שהרים דויד ליפשיץ את נס המרד והקים את מיפלגתו בישת־המזל * נמנעו חבריו לדיעה, אנשי הקיבוץ־המאוחד מלהצטרף אליו מתוך חשש שהדבר יגרום לפילוג נוסף (באחרון) בקיבוץ. כבר אז היה ברור כי חלק ניכר בקיבוץ־המאוחד חדל לראות ביצחק טבנקין את הכהן הגדול, הצטרף לחזית סנה־יערי־ריפתין.

מפתחות הממלכה. הדבר שגרם להתפוצצות הרוחות (ולכינוס אסיפת החיי־רום הסגורה של אנשי אחדות־העבודה) היה רצונו של הרוב במיפלגה להכניס אליה חברים ערביים. אחדיה הערביים של מפ"ם מעטים במיספר וקולותיהם בבחירות האחרונות לא היו מספיקים אפילו להכ־ניס לכנסת את נציגם, הצעיר החיפאי רוסטום בסטוני (שנבחר למעשה בקולות יהודיים). הסיבה העיקרית לכך היתה ש־הערבים התנגדו בתוקף לחיות בגיטו משלהם, קשור למיפלגה אך נפרד ממנה. הם הצטרפו למק"י, שקיבלה אותם כחב־רים שוויי־זכויות.

אולם מאז החלה ברית־המועצות תומכת במאבק השיחרור של מצריים הפך משה סנה קיצוני ועיקבי יותר ויותר בשאלה הערבית, וקירב אליו את רוסטום בס־

* חברי הכנסת חנה למדן ודויד ליפ־שיץ, פרשו מסיעת מפ"ם, הגדולה והקימו סיעה שמאוחר יותר הצטרפה למפא"י.

מלך מודח פארוק
תהליך הגיוני

הווי

המון גנבים

ביום בהיר אחד בשבוע שעבר הופיעו בכיכר דיזנגוף בתל־אביב כ־35 שוטרים, כשבידיהם כלי־נגינה. הם עמדו באמצע הכיכר, החלו מנגנים את שירי־הלכת ות־שירים החלוציים החביבים על הקהל.

לא היתה להם כל כוונה מיוחדת, אלא להנעים מעט את החיים על קהל העוברים־והשבים. ואומנם, קהל גדול של ילדים ומבוגרים התרכז סביבם, האוטובוסים האי־טו מהלכם, ונוסעים סקרניים מתוך את צווארייהם כדי לראות במה הענין.

אולם איש לא האמין שאפשר לנגן באמצע היום בכיכר דיזנגוף ללא סיבה מיוחדת. העוברים־והשבים פישפשו בזיכ־רונם, תהו אם לא שכחו איזה יום חג או מאורע ציבורי כלשהו. „אולי זה מיפ־ע"הפיים ?" שאל גבר זקן. אחרים חשדו שהמישטרה אוספת תרומות למיפעל פרטי משלה.

בקהל עמד יגאל מוסינזון, קצין־המיש־טרה, בתלבושת אזרחית. ניגש אליו ילד, ושאל: „אדון, למה הם מנגנים ?"

אמר יגאל: „השוטרים תפסו היום המון גנבים, אז הם שמחים !"

אנשים

● **הסופר דן** (סיפורי ארבעה וארבעה) **בן־אמוץ** חכר מהאופוטרופוס על נכסי ניפקדים בוסתן פירות מוריק במושבה ה־גרמנית, ירושלים, ומתעתד להקים בו את ביתו. הבית: בית־עצים טרומי, שאותו יקבל בן־אמוץ מחמיו האמריקאים.

● הדור, עיתון מפא"י פירסם כתבה שבה סופר על **האלוף יגאל אלון**, הלו־מד באנגליה, כי הוא מבלה את זמנו „בהשמצת ראש ממשלת ישראל, שרי ה־מדינה וראשי מפא"י" מיכתב קורא נעלב העמיד את הדור על טעותו. ממקד ה־פלמ"ח יחזית הדרום לשעבר אינו עוסק באנגלית (לדייק: באוכספורד) אלא בדבר אחד: לימודים. בזכות עבודתו המאומצת בבית־הספר הלונדוני לכלכלה התקבל אלון לאוניברסיטת אוכספורד, שם הפך החודש סטודנט־מתקדם, היישג נדיר לתלמיד השנה השנייה.

* לבסוף התפלגה לאחדות־העבודה ממפ"ם, ומאוחר יותר פרש סנה ממפ"ם, הקים סיעה, ואחר הצטרף למק"י.